మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ

వ్యాసాలు-1

చరిత్ర

సంస్కృతి

బౌద్ధం

చారిత్రక వ్యక్తులు

ఎమెస్కో

విషయసూచిక

చరిత్ర

1.	నాయకరాజులు – కాపయనాయకుడు	9
2.	రెండవ ప్రతాపరుద్రుని రాజ్యపాలన విధానము	18
3.	శ్రీకృష్ణదేవరాయల పరిపాలనము	32
4.	శ్రీకృష్ణదేవరాయలపరిపాలన	44
5.	వేంగీచాళుక్యులు	52
6.	శాసనములు:చరిత్ర	113
7.	శాసనములు – తటాకవాఙ్మయము	135
8.	గోలకొండ కుతుబ్‌సాహివంశము	143
9.	ఆంధ్ర మహాసామ్రాజ్యము	148
10.	రెండు పూర్వపు బంగారు నాణెములు	226
11.	వెలనాటి చోడవంశావళి – కేయూర బాహుచరిత్రము	231
12.	కళింగ గంగ వంశ చరిత్ర (కొన్ని సమస్యలు)	241
13.	గంగవంశ చరిత్రలోని కొన్ని సమస్యలు	253
14.	కళింగకదంబులు	263
15.	కడపటిపల్లవులు – కాలనిర్ణయసమస్య	270
16.	సిద్ధవటము కోట పతనము	284

17.	వాతాపి చాళుక్యులు	288
18.	విజయనగరం – నగర సామ్రాజ్యముల పుట్టుపూర్వోత్తరములు	292
19.	కళింగగాంగ శకము	301
20.	రెడ్డిరాజుల రాజ్యకాలచాటుసీసము	332
21.	చరిత్ర అంటే...	342
22.	విజయనగర సామ్రాజ్యము దాని యుదయ ప్రశస్తులు	355
23.	గాంగులు : కళింగము	371
24.	కాకతీయులు : కళింగము	389
25.	‘వడ్డవారము’	404
26.	సుప్రయోగానది ఏది?	410
27.	చందవోలు రాజధానిగానున్నప్పుడు	421
28.	మన చరిత్ర సామగ్రీ, చరిత్రాను శాసనాలలోని వింత విశేషాలు	440
29.	క్రీ.శ. 1607లో విజయనగరము	453
30.	ఒక చాటు సీసమాలిక	468
31.	తెలంగానా చరిత్ర	472
32.	మాధవవర్మ : అతని సంతతి	508
33.	తెలుగు దేశము – చరిత్ర పరిశోధన	543
34.	గురజాడ – చరిత్రపరిశోధన	548
35.	హిందూ దేవాలయము	554
36.	ఆంధ్రదేశము – తటాకములు	564
37.	కొలనిపురము – కొలని నాయకులు	571

సంస్కృతి

38.	బ్రాహ్మణుఁడు : నాఁడు – నేఁడు	579
39.	హిందూదేశ వర్తక వ్యాపారము	583
40.	శరన్నవరాత్రములు	590

41.	ప్రాచీన హిందూ గ్రామ పరిపాలనము	595
42.	ప్రాచీన వృత్తి విద్యావిధానము	613
43.	మన ప్రాచీన విద్యా సంస్థలు	623
44.	ప్రాచీన రాజ్యపాలనము	647
45.	జావాద్వీపవాసుల వినోదాలు	654
46.	మధ్యయుగ ఆంధ్రదేశము, సంగీత నాట్యకళాభివృద్ధి	661
47.	బ్రాహ్మణ శాఖా భేదములు : కొన్ని నాడులు	675
48.	మన ప్రాచీన వర్తక సంఘములు	694
49.	ఆంధ్రదేశపు నాడులు : శాఖా భేదములు	701
50.	ఆంధ్రులు – సంస్కృతి	722
51.	కులములు : కులసంఖ్యలు	729
52.	ఖండాంతరాలలో ఆంధ్రసంస్కృతి వ్యాప్తి	743
53.	మన వర్తక వ్యాపారము	752

బౌద్ధం

54.	బౌద్ధ వాఙ్మయము : పరిశోధన	759
55.	అమరావతి స్తూపము	765
56.	నాగార్జునుని కొండ	787
57.	గోలీ స్తూప బౌద్ధ శిలాచిత్రములు	797
58.	గోలీ యాత్ర (అనుబంధం)	803
59.	గోలీ శిల్పములు	808
60.	నాగార్జునుని కొండ చిత్రముల వివరణము	821
61.	నాగార్జునుని కొండ శిల్పములు	831
62.	బౌద్ధ సంఘము	841
63.	బౌద్ధమత పరిణామము	850

64. బౌద్ధకళారంభములు – భర్హుత్ స్తూపము 859

65. తథాగతుని దంతధాతు చరిత్ర 885

66. బౌద్ధ సంస్కృతి 895

67. చీనా హిందూ దేశములు – వాని ప్రాచీననుబంధం 901

చారిత్రక వ్యక్తులు

68. రాజరాజ నరేంద్రుఁడు 913

69. పెమ్మసాని వీరతిమ్మానాయడు 922

70. కాపయనాయకుడు 924

71. అచ్యుతప్పనాయకుఁడు 946

72. త్రిలోచన పల్లవుడు 954

నాయకరాజులు - కాపయనాయకుడు

1

కాకతీయసామ్రాజ్యము తురుష్కుల వశముకాగా అంతకుపూర్వము కాకతి భూపతులకడ సేనానులుగ నుండినవారు స్వతంత్రులై తురుష్కులను ఆయాప్రాంతములనుండి తరుమగొట్టి, ఆంధ్రదేశమున తురుష్క పరిపాలనము నంతమొందించి మఱల హిందూపరిపాలనమునకు పునాదులు వైచిరి. ఇట్టివారిలో ప్రోలయనాయకుడొకడు. అనితల్లి కలువచేరుశాసనమున[1] ఈతనిని గురించియిట్లు తెలుపబడినది.

"ఆ ప్రతాపరుద్రుడు స్వేచ్ఛచేతనే స్వర్గస్థుడుకాగా భూమి తురుష్కాక్రాంతమయ్యెను. సముద్రజల మగ్నమయినప్పుడాది వరాహమూర్తి యుద్ధరించిన విధమున, యవనులపాలయినప్పుడు ప్రోలయనాయకుడు భూమిని పునరుద్ధారము చేసెను. ప్రోలయనాయకుడు స్వర్గస్థుడుకాగా విశ్వేశ్వరానుజ్ఞచేఁ గాపయనాయకుఁడు డెబ్బదియేగురు నాయకులు తన్ను సేవింప నేల్బడి నెఱపుచుఁ దురుష్కులాక్రమించుకొనిన రాజ్యమెల్ల స్వవశము చేసికొని యనేకాగ్రహారములను బ్రాహ్మణులకు దానములొసఁగి పేర్వెలసెను. ఆతఁడును స్వర్గస్థుడయిన తర్వాత నా డెబ్బదియేగురు నాయకులుఁ దమ తమ భాగములందు రాజ్యమేలఁజొచ్చిరి. అందు వేమనరేశ్వరుడొకడు"[2]

కాకతీయసామ్రాజ్యము భగ్నమైన యనంతరము ఆంధ్రదేశమున నాయకరాజ్యమేర్పడినవిధమిది. ప్రోలయనాయకునికిని, కాపయనాయకునికిని గల సంబంధము అనితల్లి కలువచేరు శాసనమున దెలుపబడి యుండలేదు. వారిరువురును తండ్రి కొడుకులై యుందురేమో. ఈ నాయక రాజ్యమును సంస్థాపించిన ప్రోలయనాయకుని గురించికాని, అతనితరువాత పరిపాలనము నెరపిన కాపయనాయకుని గురించి కాని మనకు విశేషమేమియు దెలియదు. వీరి రాజధాని యేదోకూడ తెలియదు; కాని అద్దంకినగరము రాజధానిగ రెడ్డి రాజ్యమును సంస్థాపించిన వేమనరేశ్వరుడు కూడా కాపయనాయకుని సామంతులలో నొక్కడగుట చేత కాపయనాయకుని రాజ్యము కొంచెమించుగ ఉదయగిరివఱకు వ్యాపించియుండెనని నిశ్చయింపవచ్చును.